

Zoals gebruikelijk in juni organiseerden de Afdeling Duurzame Landbouwontwikkeling en het Praktijkcentrum Varkens studiedagen waarop actuele – niet-technische – informatie voor de varkenshouders werd gebracht. Wij gingen meeluisteren.

– SUZY VAN GANSBEKE & TOM VAN DEN BOGAERT, VLAAMSE OVERHEID, ADLO –

Nieuwe wetgeving in de varkenshouderij samengevat

• varkens

Deze studiedagen vonden plaats op 28 juni in Rumbeke en op 30 juni in Bocholt. Een eerste thema werd behandeld door Jeroen Dewulf van de Faculteit Diergeneeskunde van de UGent. Hij bracht een overtuigend verhaal over verantwoord antibioticumgebruik in de varkenshouderij. Deze problematiek werd al toegelicht in het vorige nummer van *Landbouw&Techniek*. In dit artikel worden bijdragen op het vlak van mestactua, VLIF-regelgeving en de publicatie van de nieuwe lijst van emissiearme systemen samengevat. Deze werden respectievelijk gebracht door Sibylle Verplaetse en Veerle Vlassak; Kristof Merckx en Nathalie Warnants van de Mestbank, Johan De Schryver van het Agentschap Landbouw en Visserij, Afdeling Structuur en Investerings en Suzy Van Gansbeke van het Departement Landbouw en Visserij, Afdeling Duurzame Landbouwontwikkeling (ADLO).

Mestactua

Aanvoer naar mestverwerking De Mestbank doet een oproep om de aanvoerpiek van mest naar de mestverwerking (biologieën) in december af te zwakken. Deze piek is te begrijpen vanuit het laattijdig berekenen van de verwerkingsplichtige hoeveelheid, maar ze neemt elk jaar toe en is oorzaak van een aantal problemen. Zo is er niet altijd voldoende opslagcapaciteit bij de verwerker en bovendien is de biologische werking bij lage temperaturen niet altijd optimaal. Spreiding van aanvoer is aangewezen. Maar als er toch in december wordt aangevoerd, is het van belang steeds na te gaan of er voldoende plaats is om te lossen, zeker bij afwezigheid van de verwerker.

Wijzigingen burenenregeling Vanaf 2013 komen er meer mogelijkheden voor burenenregeling en dus transport dat niet via een

erkend vervoerder moet verlopen. Dit zal dan ook kunnen tussen (maximaal 3) exploitaties van 1 bedrijf binnen Vlaanderen. Dit geldt ook voor vervoer van dierlijke mest respectievelijk effluent van landbouwer naar verwerker en vice versa, als het binnen een gemeente gebeurt en elke vracht bij aankomst of vertrek bij de verwerker wordt gewogen. De procedure voor de burenenregeling wordt wel wat strenger: men zal enkel transport kunnen doen met transportmiddelen waarvan men eigenaar is (niet alleen aanhanger maar ook trekker), en elk vervoer moet minstens 24 uur op voorhand aan de Mestbank worden gemeld.

Analyseverplichting in functie van derogatie Ook varkenshouders zullen in de toekomst te maken kunnen krijgen met de derogatie-eisen. Voorlopig is er echter nog geen uitvoeringsbesluit, dus is er momenteel nog geen analyseverplichting voor derogatiemest. Het begrip derogatiemest is in het toekomstige uitvoeringsbesluit alvast uitgebreid: zo mag nu ook het effluent uit een biologie, mits zowel stikstof als fosfaat beperkt zijn tot 0,1% en hiervoor een attest is uitgereikt, op derogatiegronden worden gebruikt. Verregaander is wellicht dat alle mest die naar een derogatiebedrijf gaat, zal moeten geanalyseerd worden, dus ook de (varkens)mest die naar de niet-derogatiegronden gaat. De analyseverplichting geldt voor transport via een erkend vervoerder, maar ook in het kader van burenenregeling. De afnemer van de mest is degene die van de baten van de derogatie geniet en dus ook diegene die moet zorgen dat de attesten (geldt ook dit jaar) en de analyseresultaten (vanaf 2012) voorhanden zijn.

Mestbanking Sinds kort is er een nieuw e-loket beschikbaar op basis van elektronische identificatie (elektronische pas). De mogelijkheden zullen stelselmatig worden uitgebreid en gecommuniceerd (mestbanking.vlm.be).

Aangifte De mestaangifte gebeurt zoals bekend hetzij op basis van een forfait, hetzij op basis van nutriëntenuitscheidingsbalansen (regressie, veevoederconvenant, 'andere voeders en voedertechnieken'). De forfait is eenvoudig, maar beperkt tot bedrijven met minder dan 200 vleesvarkens en/of opfokzeugen. De regressierechte geeft het verband weer tussen de voederopname (P of RE) en de uitscheiding (P_2O_5 of N). Kiest men voor dit stelsel, dan vergt dit vrij veel registratie en administratie. Als men het veevoederconvenant toepast, wordt een bepaald punt op de regressierechte verondersteld. Men gaat dan wel uit van een maximale hoeveelheid voeder, bijvoorbeeld 1050 kg voor zeugen. De toepassing van het convenant is administratief vrij eenvoudig. Minder toegepast is het systeem 'andere voeders en voedertechnieken'. In tegenstelling tot de andere systemen moet dit vooraf aan de Mestbank worden voorgelegd. Er wordt dan een volledige balans in-uit bijgehouden, wat toelaat specifieke uitscheidingscijfers te berekenen. De Mestbank wijst er op dat in alle gevallen minstens volgende documenten altijd op het bedrijf aanwezig moeten zijn: het maandelijks bijgehouden dierregister, facturen/aankoopbewijzen van het voeder, eventueel een voederregister en een permanente inventaris.

VLIF-steun voor varkenshouders, regelgeving en nieuwe voorwaarden

Tot 2004 was het, door de toen geldende regelgeving, voor varkenshouders bijzonder moeilijk om van VLIF-steun te kunnen genieten bij investeringen. Met het VLIF-besluit van 19 maart 2004 kwam daar verandering in. Vanaf dan kon er, onder bepaalde voorwaarden, steun verleend worden aan varkenshouders die investeerden in ammoniakemissiearme (AEA) stallen, ook werd toen de voorwaarde van grondgebondenheid voor AEA-stallen aangepast. Steun werd ook verleend bij uitbreiding mits het ging over een overname van de capaciteit van een stoppend bedrijf. In 2006 werd de steun voor AEA-stallen op 20% gebracht en werd de voorwaarde van grondgebondenheid volledig afgeschaft. Eind 2008 werd de voorwaarde van beperking op uitbreiding afgeschaft mits een bedrijf AEA bouwde en over voldoende NER's beschikte. In de 7 jaar dat varkenshouders van

VLIF-steun kunnen genieten, werd steun verleend op 270 miljoen euro investeringen.

Op 23 december 2010 werd een nieuw VLIF-besluit goedgekeurd. De voornaamste wijzigingen hebben te maken met de algemene voorwaarden, de vestigingssteun en de steunintensiteit. De wijzigingen zijn er vooral op gericht om de steun te vereenvoudigen, de controleerbaarheid te verhogen en om meer steun te kunnen optreden. Om te kunnen genieten van VLIF-steun moet de aanvrager landbouwer zijn. Het VLIF verstaat hieronder dat de aanvrager landbouwactiviteiten (of verbrede activiteiten) met voldoende omvang uitoefent. De inkomsten die iemand haalt uit andere activiteiten mogen maximum 12.000 euro bedragen, terwijl de beroepsinkomsten uit de landbouwactiviteit minimum 12.000 euro moeten bedragen. Op gebied van tijdsindeling moet de landbouwactiviteit het belangrijkste zijn, dit betekent dat bijvoorbeeld in loonverband maximaal een halftijdse functie kan worden uitgeoefend. Het is wel toegestaan om meerdere beroepsactiviteiten uit te voeren, op voorwaarde dat ze juridisch-administratief gescheiden zijn. Om vakbekwaamheid aan te tonen wordt voor een starter (eerste keer formeel bedrijfsleider) altijd een attest van scholing gevraagd. Het brutobedrijfsresultaat, de opbrengsten verminderd met de operationele kosten, moet hoger zijn dan 50.000 euro per bedrijfsleider. Om dit te kunnen controleren, is een landbouwer verplicht om een boekhouding bij te houden. Dit mag zowel een bedrijfseconomische, dubbele (voor vennootschappen) als een fiscale boekhouding zijn. Wanneer vennootschappen steun aanvragen, geldt dat alle zaakvoerders landbouwers zijn die over een attest van vakbekwaamheid beschikken. De activiteiten van de vennootschap beperken zich tot landbouwactiviteiten. Bij een niet-landbouwvennootschap bezit de zaakvoerder minstens 25% van het kapitaal.

Niet elke investering komt in aanmerking voor VLIF-steun, de lijst van subsidiabele investeringen is limitatief: wat er niet in voorkomt, wordt niet gesubsidieerd. Voor volgende investeringen kunnen wel subsidies worden aangevraagd: ammoniakemissiearme stallen, groepshuisvesting van zeugen in bestaande stallen, investeringen gericht op leefmilieu, hygiëne en dierenwelzijn, mestopslag om te voldoen aan nieuwe normen, aankoop van stallen die maximaal 15 jaar oud zijn, biologische varkenshouderij.

De investeringsbedragen per bedrijfsleider, die gedurende 10 jaar moet voldoen aan de voorwaarden om als landbouwer

beschouwd te worden, zijn wel beperkt tot maximaal 1 miljoen euro over de periode van 2007 tot 2013. Het VLIF stelt, naast een minimum subsidiabel investeringsbedrag van 15.000 euro, voor een aantal investeringen in de varkenshouderij een maximum subsidiabel bedrag vast. Tabel 1 geeft een overzicht.

Tabel 1 Maximum subsidiabel bedrag voor bepaalde investeringen in de varkenshouderij om VLIF-steun te verkrijgen

Investering	Kostprijs (euro)
Zeugenstal (guste, drachtige en kraamzeugen en biggen)	2.750 euro/zeugenplaats
Stal guste en drachtige zeugen	1.120 euro/zeugenplaats
Kraamstal	3.920 euro/kraamhok
Biggenstal	280 euro/biggenplaats
Vleesvarkensstal	400 euro/vleesvarkensplaats
Opslag van mengmest	100 euro/m ³

Naast het voldoen aan de voorwaarden die aan de aanvrager worden gesteld, is het ook noodzakelijk om als bedrijf te voldoen aan de verschillende wettelijke normen en verplichtingen om van VLIF-steun te kunnen genieten. Zo moet een bedrijf steeds de voorwaarden van de milieuvergunning naleven, over voldoende emissierechten beschikken, toelating hebben van het FAVV om dieren te mogen houden en bij investeringen bij zeugen overschakelen op groepshuisvesting. Praktisch beoordeelt het VLIF de capaciteit aan dierplaatsen en niet het aantal dieren waarbij rekening wordt gehouden met sanitaire en technische leegstand.

Met de laatste wijziging in het VLIF-besluit werden ook de steunbedragen bijgesteld. Zo werden de geldende percentages bij iedere vorm van steun met 2% verminderd. Zo wordt er voor gangbare investeringen in onroerend goed nog 18% steun verleend tegenover 20% in het vorige besluit.

Lijst van ammoniakemissiearme stalsystemen

Op 31 mei 2011 werd door de bevoegde minister een nieuwe versie van de lijst van AEA-stalsystemen ondertekend. Dit ministerieel besluit verscheen op 8 juli 2011 in het Belgisch Staatsblad.

Algemeen Definities en omschrijvingen die in de vorige versie bij alle systeembeschrijvingen terugkwamen, worden in de nieuwe versie samengebracht onder het nieuwe hoofdstuk 1: Algemene Bepalingen. Begrippen zoals 'emitterend mestoppervlak', 'dichte vloer', 'helling van een schuine wand' enzovoort worden hier gedefinieerd. In plaats van 'metalen driekantrooster' wordt er in de nieuwe beschrijving gesproken over 'rooster met verhoogde mestdoorlaat'. Elke rooster die dezelfde gunstige eigenschappen heeft qua mestdoorlaat en voorkomen van mestaanhechting, wordt nu dus als 'rooster met verhoogde mestdoorlaat' beschreven en toegelaten. Ook nieuw is dat de ziekenboeg en de omstandigheden waaronder deze niet emissiearm moet zijn, worden omschreven. Ter bescherming van de vloer boven het waterkanaal rond de voederbak mag deze vanaf nu over een 0,5 m afwijken. In een nieuw hoofdstuk 2 worden de maximale emissiefactoren per diercategorie in 2 tabellen (varkens en pluimvee) samengevat. Deze maximale emissiefactoren zijn onveranderd gebleven ten opzichte van de vroegere versie van de lijst.

Bij de verschillende systeembeschrijvingen zijn de 'nadere bijzonderheden' en 'beoordeling', die in de oude lijst extra info bevatten (zonder verplichting, soms in het kader van controle) niet meer opgenomen. Alleen de ammoniakemissiefactor is ter informatie nog opgenomen.

Biggen Aangezien bij biggen het systeem v-1.1 (schuine wand, mestverdunding met water en mestafvoer) zelden of nooit werd toegepast is het in de nieuwe lijst niet meer opgenomen. Om misverstanden te vermijden, is de nummering niet aangepast en begint de lijst nu met systeem v-1.2. Voor biggen verandert er verder niets aan de lijst, behalve bij systeem v-1.5 (volledig roos-

ter met water- en mestkanalen, eventueel voorzien van schuine putwand(en), emitterend mestoppervlak kleiner dan 0,10 m²), waarbij het vanaf nu toegelaten is om dichte stukken te plaatsen in het volledig kunststofrooster, op voorwaarde dat dit maximaal 0,07 m²/dierplaats vertegenwoordigt en bestaat uit vloerverwarmingsplaat.

Zeugen in de dekafdeling en de drachtafdeling Bij systeem v-3.1 is een waterkanaal achter de dekboxen – een reeds goed ingeburgerde uitvoering – nu ook expliciet in de beschrijving opgenomen. Daarnaast is er bij de individuele huisvesting in de dekafdeling ook een volledig nieuw systeem opgenomen. Het gaat om een conische, van een schraper voorziene mestband die de mest en urine gescheiden afvoert van onder een rooster met verhoogde mestdoorlaat. De band wordt minstens 10 keer daags afgedraaid.

Voor drachtige zeugen en vleesvarkens verandert er voorlopig niets.

Nageschakelde technieken Behalve dat de systeembeschrijving van de nageschakelde technieken tekstueel wat is aangepast, verandert er voor de gebruiker niet veel. Wel worden de eisen voor

FOTO: MARCEL BEKKEN

de leverancier verstrengd. Zo moet in het onderhoudscontract staan dat deze bij een verplichte rendementsmeting de kosten draagt. Het rendement dat zowel een biologische als een chemische luchtwater moet halen is nog steeds 70%, maar het meetresultaat mag maximaal 5% naar beneden afwijken. Nieuw is dat het biobed nu ook in de lijst is opgenomen. Hierbij is het van belang te weten dat de minimale wettelijke dimensies niet altijd de optimale dimensies zijn. In functie van een optimaal resultaat en eventuele bijkomende reducties – van bijvoorbeeld geur – kan het aangewezen zijn het bed (veel) ruimer te dimensioneren dan wat de wetgever minimaal oplegt, zeker omdat los van de minimale oppervlakte ook een minimale reductie van 70% geldt.

Het is de bedoeling dat nieuwe versies van de lijst (met eventueel nieuwe systemen) elkaar in de toekomst sneller zullen opvolgen. De lijst zelf zal op verschillende plaatsen te raadplegen zijn, zoals bijvoorbeeld op de website van de VLM. ■